

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Neuvotteleva virkamies Virpi Hiltunen
virpi.hiltunen@gov.fi
kirjaamo.okm@gov.fi

Lausuntopyyntö 21.6.2022

Suomen ylioppilaskuntien liiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry kiittää mahdollisuudesta lausua opintotukilain muuttamisesta opetus- ja kulttuuriministeriölle. Kunnioittavammin SYL lausuu seuraavaa:

Tulorajojen korottaminen

Tulorajat olivat ennen tätä vuotta jääneet kroonisesti jälkeen ansiotason kehityksestä ja korotuspaine oli jo kriittinen. Viime syksynä päätetty väliaikainen 25 prosentin korotus vuodelle 2022 oli tarpeellinen toimi, mistä SYL kiittää hallitusta. Esityksessä ehdotettu pysyvä 50 prosentin korotus opintotuen tulorajoihin on kuitenkin vielä parempi tapa auttaa vuosittain noin 40 000 opiskelijaa, joilla tulorajat ovat johtaneet opintotuen takaisinperintään. Yksittäisen opiskelijan kannalta korotus tarkoittaa, että toimeentulon järjestämiseen, työntekoon ja kokemuksen hankkimiseen on entistä laajemmin vaihtoehtoja.

Tulorajoja on korotettu edellisen kerran vuonna 2008, ja vasta viime vuosina on tehty indeksikorotuksia. Indeksikorotuksistakin huolimatta tulorajat jäävät edelleen vuosittain jälkeen yleisestä ansiotason kehityksestä. Opintotuen tulovalvonnassa tehdyt takaisinperinnät ovat jo lähes saavuttaneet vuoden 2008 huippulukemat. Vuonna 2020 Kela teki noin 44 000 takaisinperintäehdotusta tulovalvonnan perusteella.

SYL arvioi, että lakiesityksessä lasketut vaikutukset opintotukimenoihin ja muutoksesta hyötyvien opiskelijoiden määrään on laskettu oikeasuuntaisesti. Ne eivät merkittävästi poikkea siitä, mitä SYL on omissa laskelmissaan arvioinut. Verotuottoa koskeviin laskelmiin SYL ei pysty antamaan arviota, mutta toteaa, että lakiluonnoksen laskelmat vaikuttavat hyvin kannustavalta valtiontalouden näkökulmasta.

SYL huomauttaa, että tulorajojen korotuksen vaikutukset yksittäisten opiskelijoiden toimeentuloon ja opintoihin ovat hyvin tilannesidonnaisia. Opiskelijan mahdollisuus nostaa enemmän opintotukea tai työskennellä enemmän on riippuvainen siitä, onko hänellä riittävästi opintopisteitä tukikuukauden käyttämiseen tai onko tarjolla työtä, jonka suorittaminen olisi mahdollista opintojen ohella. Opiskelijoiden resurssit työntekoa ja opiskelua kohtaan vaihtelevat, minkä vuoksi kaikki eivät pysty hyödyntämään kohonneita tulorajoja.

SYL arvioi, että tulorajojen korotus voi joissain tapauksissa hidastaa opintojen etenemistä, mutta keskimäärin koko opiskelijamassan tasolla vaikutus jää vähäiseksi. Suuri osa opiskelijoiden työnteosta sijoittuu kesäkuukausille tai muulle epäaktiiviselle opiskeluajalle, joten todennäköisesti lisääntynyt työnteko ei merkittävältä osin kohdistu aktiivisille opiskelujaksoille. Joidenkin opiskelijoiden kohdalla tulorajojen korotus voi myös lisätä kannusteita opiskella ripeämmin, kun

tulorajojen korotus mahdollistaa useamman tukikuukauden käytön ja näin heihin kohdistuu korkeampi opintopisteiden suoritusvaatimus.

Opintolainahyvitys

SYL kannattaa opintolainahyvityksen esitettyä uudistusta. Ukrainassa opiskelevien suomalaista opintotukea käyttävien tilannetta tulee tarkkailla, koska sotatilanteen vaikutuksia opiskeluun on vaikeaa ennustaa.

Suomen ylioppilaskuntien liiton puolesta,

Konstantin Kouzmitchev
puheenjohtaja

Sonja Raitamäki
pääsihteeri

Lisätietoja

Sosiaalipolitiikan asiantuntija Petra Pieskä, p. 040 5855 392, petra.pieska@syl.fi